

MICOL ȘI DAVID, INTEGRITATE MORALĂ VERSUS INTERES POLITIC

Pr. Conf. univ. dr. Remus ONIȘOR

Universitatea „1 Decembrie 1918” din Alba Iulia

Facultatea de Teologie Ortodoxă

onisorremus@yahoo.com

Abstract: Mikal and David, Moral Integrity Versus Political Interest

David, who is a model of true repentance throughout the centuries, has a less than whole moral attitude towards Mikal, his wife and Saul's daughter. The complexity of both these biblical characters reflect a true love of Mikal and a political interest of David. Mikal loses something, her parental love, to gain something else, the love of a husband. David only manifests his political interest. The window appears in this context as an archetype of salvation and an image of moral integrity. It illuminates and delivers. Mikal remains in biblical history as a model of sacrificial love for her husband and a moral landmark of integrity.

Keywords: *Mikal, David, integrity, window, model, love*

Preliminarii

David a fost cu adevărat primul mare rege a lui Israel. El și-a extins regatul prin război, dar a rămas în conștiința evreilor prin trei reușite ale sale care nu sunt legate de conflicte militare. În primul rând, a făcut din Ierusalim un simbol, un ideal și un loc sfânt; apoi a hotărât că Templul trebuie construit în acest oraș; apoi în al treilea rând a adus Chivotul Legii în Ierusalim.

David se va preocupa de cultul lui Iahve. În cooperare cu preoții și leviții, pe care i-a organizat în clase, el a înfrumusețat cultul, contribuind la emoția religioasă prin compunerea psalmilor și a cântecelor sacre, care au devenit adevărate capodopere.

El rămâne model peste veacuri și în ce privește modelul de pocăință adevărată. Dar este model și ca om de inițiativă, care se uită și împrejur să vadă ce e de făcut. Conștient de propriile sale lipsuri, dar și servind de exemplu altora, el și-a căutat niște „mentori”, în persoana profeților Gad și Natan, care aveau capacitatea de a-i atrage atenția, atunci când nu proceda corect.

În Faptele Apostolilor 13:22 („*Aflat-am pe David al lui Iesei, bărbat după inima Mea, care va face toate voile Mele*”) găsim puntea de legătură pentru mesajul neotestamentar. Modelul vechitestamentar pătrunde și rămâne în istoria mântuirii, dar îl și continuă.

Personalitatea regelui David a exercitat o fascinație intensă asupra generațiilor care au urmat, iar tradiția rabinică a înconjurat amintirea lui cu o aură mistică, transpunându-l într-un simbol al aspirațiilor mesianice. Sfânta Scriptură nu trece sub tăcere păcatele lui David, dar evidențiază și capacitatea sa de a trece prin situațiile grele cu care se va confrunta.

Un rol determinant în ascensiunea la tron a lui David, precum și salvarea acestuia în fața unor mari pericole care îi amenințau viața, a fost Micol, fiica lui Saul și prima soție a lui David. Personalitatea lui David este reflectată și din legătura sa cu Micol, o femeie care l-a iubit și care a avut un destin tragic. Textele biblice (1 Regi 18:20-28; 19:10 d-18 a; 25:42-44; 2 Regi 3:12-16; 6:16-23; 21:8-9) constituie așa-numita „*tradiție despre Micol*”. Modelul sublim reprezentat de David, devine un mic contramodel, atunci când vorbim de relația sa cu Micol și atitudinea avută de el în timpul domniei sale.

1. Micol, fiica regelui Saul, „îl iubea pe David” (1 Regi 18:20-28)

Cărțile 1-2 Regi ¹ relatează tranziția de la epoca judecătorilor la cea a regilor, subliniind prezența a trei mari personalități: profetul Samuel, regele Saul și mai ales David, adevăratul rege al lui Israel, după tradiția biblică ². Aceste două cărți sunt scrise într-o artă narativă impresionantă.

1 Septuaginta a păstrat o tradiție de interpretare, care regroupează cartea 1-2 Samuel împreună cu cartea 1-2 Regi, având astfel 1-4 Regi, subliniind prin aceasta unitatea profundă a istoriei regalității, pe care o prezintă (Alfred de Purry/T. Römer et Jean-Daniel Macchi, (éd.), *Israël construit son histoire. L' historiographie deutéronomiste à la lumière des recherches recentes* (Le Monde de la Bible 34), Genève, Labor et Fides, 1996, p. 267-295, p. 377-407.

2 Christophe Nihan et Dany Nocquet, *1-2 Samuel*, în Thomas Römer, Jean-Daniel Macchi et C. Nihan (ed.), *Introduction à l' Ancien Testament*, Genève, Labor et Fides, 2009, p. 358.

Ele oferă cititorilor o mare diversitate de genuri literare: povestiri, relatări ale unor bătălii, intrigi de curte, cântece de dragoste și de doliu etc.

Profilul principalilor protagoniști din aceste două cărți este elaborat în mod remarcabil, și trezește adeseori, în cititori, sentimente contradictorii, sau chiar ambivalente³. În acest sens, complexitatea chipurilor lui David și Micol reflectă bogăția tradițiilor biblice asupra acestor două personaje cu rol determinant în istoria regilor lui Israel⁴.

Micol, un personaj biblic mai puțin cunoscut, are un rol determinant în ascensiunea la tron a lui David, dar a fost și aceea care i-a salvat, la un moment dat, viața.

Textul biblic din 1 Regi 18-20-28, vorbește și la început și la sfârșit despre faptul că „Micol îl iubea pe David” (1 Regi 18:20; 28)⁵.

Aici și în Cântarea Cântărilor (1:6; 3:1-4) ni se spune în mod accentuat că o femeie iubește un bărbat⁶. Verbul „a iubi” ocupă un loc deosebit în această primă secțiune a „tradiției despre Micol”⁷. Societatea antică israelită nu acorda prea mare importanță sentimentelor unei tinere fete⁸. Inițiativa în declararea iubirii aparține lui Micol. Verbul „a iubi” apare și în 1 Regi 18:22, unde ni se spune că „toți slujitorii lui (ai regelui Saul) îl iubesc pe David”. Aici sensul cuvântului „a iubi” depășește modul sentimental, devenind un cuvânt ce are conotații de respect și jurământ politic⁹. Aici se naște, de fapt, dragostea tragică a lui Micol pentru David.

3 Christophe Nihan, *Le(s) recit(s) dtr de l'instauration de la monarchie en 1 Samuel*, dans Th. Römer (éd.) *The Future of Deuteronomistic History* (Bibliotheca Ephemeridum theologica rum Lovaniensium 147), Leuven, 2000, p. 147-177.

4 Jacques Vermeylen, *La loi du plus fort. Histoire de la rédaction des récits davidiques de 1 Samuel 8 à 1 Rois 2* (Bibliotheca Ephemeridum theologica Lovaniesium, 154). Leuven, 2000, p. 129 u.

5 Septuaginta are în 1 R. 18,28: „întregul Israel îl îndrăgea” (pe David), iar Textul Masoretic (1 R. 18,28) zice: „Micol, fata lui Saul îl iubea”. Traducătorii Bibliei Masoretice au combinat cele două variante: „și tot Israelul îl iubește și că și fiica sa Micol îl iubește” (*Septuaginta*, vol. 2, Iași, Polirom, 2004, p. 325).

6 Daniel Bodi, *La tregédie de Mikal en tant que critique de la monarchie israélite et préfiguration de sa fin*, în „Foi et Vie”, vol. XCV, nr. 2/1996, Paris, p. 68.

7 Remus Onișor, *Tragedia lui Micol, fiica lui Saul și soția lui David*, *Credința Ortodoxă*, 2/2000, p. 59.

8 Dumitru Abrudan/E. Cornițescu, *Arheologie biblică*, București, EIBMBOR, 1994, p. 131.

9 În concepția ebraică și în general în cea semitică, verbul „a iubi” exprimă fidelitatea față de un suveran, sau respectul față de un jurământ diplomatic, sau comercial (v. William L. Moran, *The Ancient Near. Eastern Background of the Love of God in Deuteronomy*, în „Catholic Biblical Quarterly”, nr. 25 (1963), Washington, p. 77-87.

Regele Saul îl atașase pe David ca o permanență la curtea regală. Mai întâi în calitate de cântăreț din harpă, apoi pentru a câștiga popularitate din prezența unui învingător al unui filistean. El devine suspicios și încearcă să-l elimine pe David prin numeroase planuri iscusite¹⁰.

Temerile lui Saul sunt de înțeles, deoarece el își dobândise popularitatea prin prestigiul său, iar David se dovedește un veritabil rival. Femeile îl întâmpină pe David, omagiindu-l în chip magistral: „*Saul a biruit mii, iar David zeci de mii*” (1 Regi 18:7). Invidia regelui Saul e exprimată în chip evident: „*Lui David i s-au dat zeci de mii, iar mie numai mii; acum numai domnia îi mai lipsește*” (1 Regi 18:8)¹¹. Lui Saul începe să-i fie teamă pentru tronul său și suspiciunea începe să-i coordoneze acțiunile.

Căsătoria lui Micol cu David fusese precedată de un atentat nereușit împotriva lui David. Saul, într-un acces de mânie, și-a aruncat sulița asupra lui David, cu gândul de a-l ucide. În acest moment, Saul schimbă tactica. O metodă mult mai eficientă este aceea în care să-l aibă pe David, permanent, sub o strictă observație. Și ca atare îi oferă mâna fiicei sale Micol¹².

Saul îi cere drept zestre o sută de prepuțuri filistine. Realitatea vizibilă este aceea în care Saul se arată un demn oponent al celor mai periculoși vecini ai lui Israel: filistenii. Realitatea ascunsă a gândului lui Saul este aceea că, în luptă cu niște profesioniști ai armelor, așa cum erau filistenii, ar fi existat posibilitatea ca David să fie ucis. Ar fi fost un erou, dar nu l-ar mai fi stresat politic pe regele Saul. Probabil că i-ar fi făcut și funeralii naționale, arătând cât de mult îl respectă pe cel care l-a biruit pe Goliat¹³.

Saul își ascunde intenția de a-l distruge pe David, sub forma acestui zel religios. Vrea să distrugă niște netăiați împrejur. Nu este prima dată când regele folosește religia în scopuri personale (v. 1 Sam. 15)¹⁴. Saul și David se comportă, transgresând binele și răul. Nu discută în prealabil despre căsătorie. Nici regele nu-l invită pe David, nici David nu-și exprimă dorința personal, sau prin interpuși¹⁵.

10 Samuel J. Schultz, *Călătorie prin Vechiul Testament*, Oradea, Cartea Creștină, 2001, p. 163.

11 Septuaginta are aici: „*lui Saul lucrul nu i-a căzut bine*”, iar Textul Masoretic are: „*Saul s-a aprins foarte*” (Septuaginta ..., p. 324).

12 John M. Court, *Un dicționar al Bibliei*, București, Lider, 2010, p. 393-394.

13 J.M. Court, *Un dicționar ...*, p. 328.

14 Raymond E. Brown, Joseph A. Fitzmeyer, Roland E. Murphy, *Introducere și comentariu la Sfânta Scriptură*, vol. III, Istoria deuteronomistă, Galaxia Gutenberg, 2011, p. 174.

15 D. Bodi, *La tragédie ...*, p. 73.

Saul s-a gândit că cerând un dar de nuntă, nu atât material, cât mai mult un dar religios, s-ar putea să scape în mod onorabil de David.

Structura literară a textului din 1 Regi 18:20-28 scoate în evidență dinamismul relației dintre Saul și David. Amândoi sunt interesați de această căsătorie, dar fiecare urmărește un alt scop ¹⁶. Saul se gândea că, în situația în care David va reuși să procure dota cerută pentru căsătorie și va scăpa cu viață din confruntarea cu filistenii, îl va avea sub o dublă supraveghere. Atât colaboratorii săi, cât mai ales fiica sa Micol, îi vor raporta tot ce se întâmplă cu David.

David se gândea că fiind un om modest, ca valoare materială, nu-i va fi rău să fie ginerele regelui. Va primi și o locuință de protocol, în cetatea Ghibea ¹⁷, ceea ce el singur nu și-ar fi permis. Devine o persoană importantă, fiind ginerele regelui. „Cheltuielile” acestei înțelegeri vor fi plătite însă de Micol ¹⁸.

Căsătoria lui Micol, în contextul luptei pentru putere, reprezintă începutul tragediei sale. Iubirea sa pentru David devine cauza propriei sale nefericiri ¹⁹. David se va folosi de această căsătorie și acum și mai târziu. El își va justifica dreptul de a conduce semințiile din Nord, care au rămas fidele Casei lui Saul ²⁰. Expresia „a deveni ginerele regelui” apare de cinci ori în textul nostru (1 R. 18:18,22,23,26,27), accentuând miza principală a învoielii ²¹.

Viitorul politic strălucitor al lui David ²² arată că intenția lui a fost, de la început, să ajungă în preajma lui Saul și să-și pregătească lansarea pe orbita politică a regalității israelite.

16 R. Onișor, *Tragedia lui Micol ...*, p. 62.

17 *Dicționar Biblic*, Oradea, Cartea Creștină, 1995, p. 494-495.

18 David J.A. Chris, *The Story of Michal, Wife of David, in its Sequential Unfolding*, în David J.A. Clives / Tamara C. Eskenazi, *Telling Queen Michal's Story. An Experiment in Comparative Interpretation*, în „Journal for the Study of the Old Testament Supplement”, 119, Sheffield, 1991, p. 129-140.

19 R. Onișor, *Tragedia lui Micol ...*, p. 62.

20 Tomvntv Ishida, *The Royal Dynasties in Ancient Israel*, în „Bulletin für Zeitschrift die Alttestamentliche Wissenschaft”, 148, Berlin, 1977, p. 73.

21 Alexander Whyte, *Michal Saul's Daughter's*, în D.J. Clives / T.C. Eskenzi, *Telling Queen ...*, p. 287-294.

22 David era cel mai mic din cei șapte fii (1 Paralip. 2,13-15), sau opt fii (1 R. 16,8-11; 17,12) ai lui Iesei. Nu putea beneficia de o moștenire care să-l facă vizibil între notabilitățile seminției sale, și cu atât mai mult ale lui Israel. În lupta pentru putere trebuia să aibă alături nume sonore, or Micol era fiica regelui (T. Ishido, *The Royal ...*, p. 63 u.).

2. Fereastra – mijloc de salvare (1 Regi 19:10 d – 18 a)

În lupta angoasantă a lui Saul împotriva lui David, ni se spune despre încercarea, a doua oară – a pironirii „*cu sulița a lui David de perete*” (1 Regi 19:10 a). David reușește să scape, cu succes, din toate. Verbul „a scăpa” este unul din cuvintele cheie întâlnit în acest pasaj biblic (1 Regi 19:10 d – 18)²³. Avem și accente cinice în relatarea conflictului Saul-David. David are succes în lupta cu filistenii; Saul eșuează în încercarea de eliminare fizică a lui David. David iese la luptă împotriva dușmanilor lui Israel; Saul stă în casă, încercând să-l pironască pe David cu sulița. Filistenii fug dinaintea lui David. David este constrâns să fugă dinaintea lui Saul²⁴.

După ce David părăsește, în grabă, curtea regală se refugiază în casa unde locuia împreună cu Micol. Se gândea că acolo va fi la adăpost, până ce lui Saul îi va dispărea criza de care era cuprins. Nu se întâmplă așa. Invidia și ura lui Saul sunt de neoprit. E hotărât să-l elimine pe David²⁵. Ajuns acasă, David găsește în Micol un aliat de nădejde²⁶.

Saul își trimite soldații acasă, la David și Micol, cu porunca expresă de a-l ucide pe rival. Nu trebuia să-l omoare în casă, unde se aflau soția și slugile sale, ci să-l asasineze când ieșea, dimineața, din casă²⁷. În cultura orientală casa și odihna nopții erau un lucru sfânt²⁸. În niciun caz odihna semenului și a vecinului nu trebuia tulburată în vreun fel, mai ales în timpul nopții. Dacă ar fi pătruns cu forța, în casa în care locuiau Micol și David, slujitorii lui Saul ar fi produs o gravă încălcare a unor cutume, nu doar locale, ci orientale²⁹.

Micol, informată de hotărârile luate de tatăl său, îl previne pe David de pericolul care-l paște. Nu știm cum a reușit să afle de decizia tatălui său. Probabil avea bune legături cu slujitorii din casa tatălui său. Unii

23 D. Bodi, *La tragédie ...*, p. 75.

24 R. Brown et alii, *Introducere ...*, vol. III, *Istoria ...*, p. 187.

25 R. Onișor, *Tragedia ...*, p. 63.

26 Norah Lofts, *Michal*, în D.J.A. Clives / T.C. Eskenezi, *Telling Queen ...*, p. 234-245.

27 Exista o cutumă în Orient. Nu trebuia ucis în casă cel predestinat și condamnat, ci afară, în uliță. Vedem acest lucru în cazul lui Samson (Judec. 6,1-2). Locuitorii din Gaza l-au pândit toată noaptea, cu intenția de a-l prinde și omorî în zori. Dar el părăsise casa la miezul nopții (R. Onișor, *Tragedia ...*, p. 64, nota 18).

28 David J.A. Clives, *The Story of Michal, Wife of David, in its Sequential Unfolding*, în D.J.A. Clives / T.C. Eskenazi, *Telling Queen ...*, p. 129-140.

29 R. Onișor, *Tragedia ...*, p. 64.

dintre ei i-au rămas fideli și au anunțat-o. Din textul Scripturii: „*Dacă nu-ți scapi sufletul în această noapte, dimineața vei fi ucis*” (1 Regi 19:11 b), vedem cât de presantă era situația³⁰.

David acceptă, fără să șovăie, varianta propusă de Micol, deoarece situația era deosebit de presantă.

Sfânta Scriptură menționează că Micol „*a dat drumul lui David pe fereastră*” (1 Regi 19:12). Fereastra apare aici ca mijloc de salvare. Ușa este mijloc de apărare, iar fereastra este salvarea. Micol este femeia inteligentă, energică, iubitoare și foarte atașată de soțul ei³¹.

Stratagama pe care o folosește nu este unică în felul ei. Precum odinioară Rahab, la Ierihon³², la fel Micol se arată plină de curaj și de ingeniozitate, riscându-și propria viață. E nevoită să aleagă între fidelitatea față de tatăl său și cea față de soțul său. Și alege să fie alături de David.

Versetul 12 al cap. 1 Regi 19, reia, aproape cuvânt cu cuvânt, descrierea modului cum Rahab a salvat iscoadele trimise de Iosua Navi să inspecteze cetatea Ierihon³³. Și aici apare fereastra ca modalitate de salvare („*Apoi le-a dat drumul cu o frânghie pe fereastră*” I. Navi 2,15 a). Mai mult, menționarea ferestrei în relatarea noastră, anticipează scena rupturii dintre Micol și David, din 2 Regi 6:16³⁴. Aici Micol privește, pe fereastră, pe David dansând.

Cântarea Deborei din Judecători 5 este considerată ca fiind un poem foarte vechi, sau cel mai vechi, pe care îl cuprinde Vechiul Testament³⁵. Acest poem e considerat sursă de învățături istorice pentru Israelul preexilic. Se crede că descrierea vie și mișcătoare a mamei lui Sisera (Jud. 5:28 u) este o configurare a faptului că autoarea cântării este o femeie, care arată milă și înțelegere față de alte femei³⁶. Acest cântec, mai ales Jud. 5:10-12; 28:30, reprezintă unul din cele mai vechi documente literare în limba ebraică. Aici e descrisă mama lui Sisera, care privește pe

30 T. Ishida, *The Royal Dynasties ...*, p. 71 u.

31 A. Whyte, *Michal ...*, în D.J.A. Clives / T.C. Eskenazi, *Telling Queen ...*, p. 290 u.

32 Jean-Pierre Sternberger, *Jéricho: jugement ou carnaval*, Foi et Vie (Cahiers biblique 31), 1992 (sept.), p. 31-32.

33 Josephus Flavius (*Antichități iudaice* I,V,2, București, Hasefer, 1999, p. 238) o consideră pe Rahab hangița.

34 Jean-Pierre Sternberger, *Jéricho: jugement ou carnaval ...*, p. 27-34.

35 Corinne Lanoir, *Juges*, în Th. Römer, J.D. Macchi et C. Nihan (ed.), *Introduction à l' Ancien Testament*, Genève, Labor et Fides, p. 355.

36 Philippe Abadie, *Le livre de Juges*, Cahiers Évangile, 125, Paris, 2003, p. 11.

fereastră. Și aici, ca și în alte locuri din Vechiul Testament, fereastra apare ca simbol al salvării. Aici e ca speranță, ca salvare de stresul așteptării. De aici îi poate veni liniștea și mângâierea, dacă l-ar vedea pe fiul ei sosind victorios și încărcat cu daruri. Fereastra e semn al speranței și al salvării.

În episodul nostru (1 Regi 19:10 d-18 a) Micol este prezentată ca o femeie întreprinzătoare, capabilă de acțiune rapidă și eficientă. Singura scăpare, în situația dată, era fereastra. Pe acolo avea să scape David ³⁷. Dacă pentru David fereastra a fost salvarea, pentru Micol a fost prilej de reproș din partea tatălui ei, Saul: „*De ce m-ai amăgit tu așa și ai lăsat pe vrăjmașul meu să fugă?*” (1 Regi 19:17 a).

Micol este nevoită să aleagă între tatăl său, regele Saul, și soțul său, David. Ea își dovedește atașamentul și dragostea față de soț, iar ascultarea de părinți, cu care era obișnuită înainte de căsătorie, trece pe plan secundar. Fereastra îi dă prilejul să aleagă cu inima, dar și cu mintea. Faptele sale îi dovedesc atașamentul și devotamentul față de soț, în detrimentul tatălui ³⁸.

Sfânta Scriptură nu ne spune, aici, care a fost atitudinea lui David. Atunci când îi vorbește lui Micol (2 Sam. 6) o face făcându-i un reproș. În atitudinea față de Micol, Saul și David se aseamănă. Comportamentul lor este identic ³⁹. Putem constata că lupta pentru putere îi depozitează pe oameni de propria personalitate. În cazul de față, fereastra apare ca o salvare, dar în final ea se obturează pentru Micol. Pe ea nu o mai salvează. Fereastra este salvatoare într-o situație de excepție, dar apoi rolul ei încetează. Saul o va da pe Micol de soție unui alt bărbat: „*Iar Saul a dat pe fiica sa Micol, femeia lui David, lui Paltiel, fiul lui Laiș din Galim*” (1 Regi 25:44)⁴⁰. Saul îl considera pe David, de acum înainte, nu doar ca un pericol potențial ⁴¹, ci un rival efectiv.

Micol apare tare neputincioasă. Nu ni se va spune nimic despre sentimentele ei în legătură cu această nouă căsătorie. Saul este foarte autoritar și posesiv ⁴².

37 R. Onișor, *Tragedia lui Micol ...*, p. 66.

38 D. Bodi, *La tragédie ...*, p. 79.

39 D. Bodi, *La tragédie ...*, p. 80.

40 Matitiahu Tsevat, *Marriage and Monarchical Legitimacy in Ugarit and Israel*, în *Journal of Semitic Study*, 3/1958, p. 237-243.

41 Jon D. Levenson / Baruch Halpern, *The Political Import of David's Marriages*, în *Journal of Biblical Literature*, 99/1980, Chicago, p. 507-518.

42 A. Graeme Auld / Erik Eynikel, *For and Against David. Story and History in the Books of Samuel*, Leuven, Paris, 2010, p. 269 u.

3. Fereastra – simbol al rupturii între Micol și David (2 Regi 6:16-23)

Istoria aducerii Chivotului Legii la Ierusalim subliniază legitimitatea transferului puterii de la casa lui Saul la David personal⁴³.

David a transformat Ierusalimul în centrul religios al întregii națiuni a lui Israel (1 Paralip. 13,1-17,27 și 2 Regi 6:1-7:29)⁴⁴. El a încercat să aducă de la Chiriatiel la Ierusalim Chivotul Legii. Nu a respectat protocolul, deoarece al a folosit pentru acest lucru persoane neconsacrate. Unul dintre aceștia, Uza, a fost imediat omorât. De aceea a păstrat chivotul în casa lui Obed-Edom din Ghibea. Văzând că Domnul binecuvântează această casă, David a hotărât aducerea chivotului la Ierusalim⁴⁵. În acest context e descris dansul lui David în fața convoiului ce transporta Chivotul Sfânt. Aducerea chivotului la Ierusalim îi oferă prilejul lui Natan (2 Regi 7:12 u.) să stabilească pe linia descendenței davidice, principiul eredității monarhice⁴⁶.

Acum, așa cum ne spune Sfânta Scriptură (2 Regi 6-7), David se află în vârful carierei politice. Micol intră în scenă într-o ipostază nu prea fericită. Detaliul legat de acest episod ne amintește de cele precedente: „Micol, fiica lui Saul, se uita pe fereastră” (2 Regi 6:16). Ne amintim că Micol a fost aceea care l-a salvat pe David, coborându-l pe fereastră, atunci când Saul și-a trimis slujitorii să-l omoare pe ginerele său.

Motivul femeii care privește pe fereastră este larg reprezentat în literatura Orientului Mijlociu. În Vechiul Testament mai este menționat în 14 Regi 9:30 și în Pilde 7:6, fiind corelat cu fertilitatea, dar și cu moartea, sau distrugerea⁴⁷.

43 R.E. Brown, et alli, *Introducere ...*, vol. III, *Istoria deuteronomistă ...*, p. 224.

44 S.J. Schultz, *Călătorie prin Vechiul Testament*, Oradea, Cartea Creștină, 2001, p. 172.

45 În perioada davidică Ierusalimul ocupa culmea unui deal, exact la sud de zona Templului și la o altitudine de aproximativ 762 m. peste nivelul mării. Locul era mai cunoscut sub numele de Ofel. În partea estică se afla valea Chedron, iar în cea vestică valea Hinom. Cele două văi se întâlneau în partea sudică a cetății. Valea Tyropeon separa Ofelul de o înălțime care e numită Muntele Sion. Conform lui Iosif Flaviu la extremitatea nordică exista o vale ce separa Ofelul de locul folosit pentru construirea Templului. În vremea cuceririi lui David acea zona Ofel-Sion avea o înălțime mai mare decât locul Templului. În veacul II î.d.H. Hasmoneii au nivelat dealul depozitând ruinele orașului davidic în vale (Dicționar Enciclopedic de Iudaism, București, Hasefer, 2000, p. 348-350).

46 André Caquot, *La prophétie de Natan et ses échos lyriques*, în *Vetus Testamentum Supplement*, 9 (1963), Leiden, p. 213-224.

47 Septuaginta, vol. 2, Iași, Polirom, 2004, p. 381.

Fereastra, ca orice deschizătură (de exemplu, poartă, ușă etc.) este frontiera dintre două spații: din întuneric la lumină și din interior spre exterior ⁴⁸. Aceste deschideri sunt, de asemenea, spații de conflict între două domenii. Pentru semiți ele simbolizează și alternativa dintre viață și moarte ⁴⁹.

Atunci când David fuge pe fereastră, el își salvează viața. Dacă ar fi rămas, casa care înseamnă adăpost, liniște, pace, armonie, s-ar fi transformat în propriul mormânt.

În 4 Regi 9:30, Izabela, soția fostului rege Ahab, și mama regelui Ioram, îl privește de sus, de la fereastră, cu dispreț, pe Iehu, uzurpatorul tronului. Îl așteaptă pe uzurpator cu o demnitate regească. Își fardează ochii și-și aranjează coafura. Se știe că este, sau cel puțin a fost, până acum, puterea din spatele tronului. Își asumă cu multă demnitate sfârșitul. Cu multă îndrăzneală ea își bate joc de Iehu, atribuindu-i numele unui precedent regicid israelit (Zimri cf. 3 R. 16:9-19), care a cunoscut foarte repede un sfârșit crud ⁵⁰. Fereastra îi conferă Izabelei superioritate, autoritate, dispreț, dar în același timp și dispariție. Doi slujitori din palat se orientează foarte rapid și trec de partea uzurpatorului Iehu, aruncând-o pe regină jos în stradă, ceea ce îi produce sfârșitul. Iehu își evidențiază disprețul său pentru Izabela și indiferența chibzuită pentru destinul ei, chiar și după moartea ei, așezându-se și servind masa (4 Regi 9:34). Dispune înmormântarea Izabelei, potrivit calității ei de fiică de rege (era fiica regelui Etbaal din Tir) și nu de regină (soția lui Ahab), sau mamă a regelui Ioram) ⁵¹.

Revenind la Micol, ea e asemănată cu mama lui Sisera, care își aștepta, în zadar, fiul mort în luptă (Jud. 5:28 u.). Și Micol așteaptă. Se pare că a trecut pe plan secundar în preferințele lui David. Din cuvintele pe care i le adresează lui David („Câtă cinste și-a făcut azi regele lui Israel, descoperindu-se înaintea ochilor roabelor și robilor săi cum se descoperă un om de nimic”: 2 Regi 6:20 b) ⁵². Probabil că datorită anilor care i-au separat, relația dintre Micol și David s-a răcit. Sau David a adus-o la

48 R. Onișor, *Tragedia lui Micol ...*, p. 71.

49 André Gounelle, *La frontiere Variation sur un thème de Paul Tillich*, în *Études Théologiques et Religieuses*, 67 (1992), p. 396.

50 S. Schultz, *Călătorie ...*, p. 224.

51 R. Brown, et alli, *Introducere ...*, vol. III, *Istoria deuteronomistă ...*, p. 366.

52 Kyle McCarter, *II Samuel* (The Anchor Yale Bible Commentaries), New York, Yale University Press, 1984, p. 172.

Ierusalim, pe Micol, pentru a arăta poporului că regele Saul a rămas, prin fiica sa, în atenția și respectul marelui rege.

Fereastra, în cazul de față, este asociată cu ruptura definitivă dintre Micol și David⁵³. Ea mai înseamnă și sfârșitul dinastiei saulite prin lipsa unui moștenitor, care să unifice cele două familii regale. Pântecelul lui Micol va rămâne sterp, adică ea nu va avea copii „până în ziua morții ei” (2 Regi 6:23 b). Absența unui copil, în familia regală, reprezenta o pierdere, atât pentru Micol, cât și pentru David. Un moștenitor ideal ar fi unit casa lui Saul cu cea a lui David⁵⁴. Ambițiile dinastice și politice ale lui David vor suferi un serios revers. Batșeba, mama lui Solomon, nu posedă un statut asemănător cu cel al lui Micol⁵⁵. A fost și acesta unul din multele motive, care au dus la împărțirea regatului după moartea lui Solomon. Triburile din nord nu s-au simțit reprezentate de descendentul lui David.

Privirea de sus, de la fereastră, este, în cazul lui Micol, o ironie și un sarcasm⁵⁶. Acest lucru e reliefat de dialogul dintre Micol și David. Ea îi reproșează, ceea ce de fapt a auzit de acolo de sus, că David s-a „descoperit”, s-a „dezvelit azi în ochii slujnicilor robilor lui cum se dezvelește un dănțuitor” (2 Regi 6:20 c după Septuaginta)⁵⁷.

Micol știe foarte bine că ea a reprezentat un rol important în ascensiunea socială a lui David, și că la un moment dat i-a salvat viața.

Concluzii

Istoria lui Micol face parte din istoria mult mai detaliată a lui David. În cuprinsul relatării, fereastra apare în două ipostaze. În prima fază, ea

53 Mary Anne Fergusson, *Images of Women in Literature*, University of Illinois Press, 1980, p. 73 u.

54 David M. Gunn, *The Story of King David. Genre an Interpretation*, University of Sheffield, 1978, p. 94.

55 R. Onișor, *Tragedia lui Micol ...*, p. 73.

56 Sf. Ambrozie al Milanului ne spune că Micol îl disprețuiește pe „dănțuitorul” David pentru că privește scena cu „ochi materiali”, nereușind să înțeleagă sensul sfânt. Ambrozie interpretează drumul lui David prin prisma cuvintelor lui Iisus: „Căci de cel ce se va rușina de Mine ... în neamul acesta, și Eu mă voi rușina de el în fața Tatălui” (Mc. 8,38). David nu s-a rușinat să danseze în fața poporului, la fel cum Moise nu a făcut-o înaintea lui Faraon, iar Isaia nu se va rușina să umble gol și desculț, rostind profețiile Domnului (Is. 20,2). David se comportă în fața lui Dumnezeu ca un copil, cu smerenie și nu ca un rege. Dansul lui a fost al unui înțelept, un dans sublim, care l-a înălțat spiritual până la tronul lui Dumnezeu (Septuaginta, 2 ..., p. 387).

57 Col. Septuaginta, 2, p. 381.

apare ca simbol al salvării, al frontierei dintre viață și moarte. În faza a doua fereastra apare ca simbol al ironiei, al disprețului, al privirii de sus, dar și al încetării unei anumite legături dintre personajele cheie.

În episodul din Fac. 26:8 uitatul pe fereastră subliniază protecția divină. Abimelec care s-a uitat pe fereastră, îl prefigurează pe Hristos care „se apleacă asupra lumii prin întrupare”. În 1 Regi 19:12 fereastra apare ca simbol al protecției divine pentru alesul divin, căruia Domnul îi făcuse o promisiune.

Fereastra, în definițiile dicționarilor, apare ca un punct de contact între exterior și interior, ca o legătură între două medii diferite. Imaginea ferestrei, din relatarea noastră, prezintă un raport benefic și unul malefic dintre Micol și David. În prima variantă, metafora e valabilă și astăzi: când ușile acestei lumi se închid, Dumnezeu deschide o fereastră, care e salvare, e salvatoare. Pentru orice problemă cu care ne confruntăm, dacă noi suntem în dilemă, Dumnezeu are o soluție. Trebuie însă să existe și integritate în comportamentul nostru. Fereastra întreagă te luminează și te salvează.

Profetul Daniel (6,11), ca altădată David, vede mereu o fereastră deschisă, prin care poate privi cerul și pe Dumnezeu. Actualitatea speranței reflectată de fereastră e reflectată și în literatură, nu doar în istorisirile biblice. Marin Sorescu scrie: „*Dacă nu există ferestre, ele ar trebui inventate*”. David cu ajutorul unei ferestre privește spre veșnicie și ne îndeamnă și pe noi să o facem.

Integritatea morală, în orice context și în orice împrejurare, este benefică și exemplară.

Bibliografie

- *Septuaginta*, Iași, Editura Polirom, 2004.
- *Dicționare*
- *Dicționar Biblic*, Oradea, Cartea Creștină, 1995.
- *Cărți*
- Abrudan Dumitru / Cornițescu Emilian, *Arheologie biblică*, București, EIBMBOR, 1994.
- Auld A. Graeme / Eynikel Erik, *For and Against David. Story and History in the Books of Samuel*, Leuven, Paris, 2010.
- Brown Raymond E., Fitzmeyer Joseph A., Murphy Roland E., *Introducere și comentariu la Sfânta Scriptură*, Galaxia Gutenberg, 2011.

- ✦ Court John M., *Un dicționar al Bibliei*, București, Lider, 2010.
- ✦ Fergusson Mary Anne, *Images of Women in Literature*, University of Illinois Press, 1980.
- ✦ Flavius Josephus, *Antichități iudaice* I,V,2, București, Hasefer, 1999.
- ✦ Gunn David M., *The Story of King David. Genre an Interpretation*, University of Sheffield, 1978.
- ✦ McCarter Kyle, *II Samuel* (The Anchor Yale Bible Commentaries), New York, Yale University Press, 1984.
- ✦ Schultz Samuel J., *Călătorie prin Vechiul Testament*, Oradea, Cartea Creștină, 2001.

Articole

- ✦ Abadie Philippe, *Le livre de Juges*, Cahiers Évangile, 125, Paris, 2003.
- ✦ Bodi Daniel, *La tregedie de Mikal en tant que critique de la monarchie israélite et préfiguration de sa fin*, în „Foi et Vie”, vol. XCV, nr. 2/1996, Paris.
- ✦ Caquot André, *La prophétie de Natan et ses échos lyriques*, în *Vetus Testamentum Supplement*, 9 (1963), Leiden.
- ✦ Chris David J.A., *The Story of Michal, Wife of David, in its Sequential Unfolding*, în David J.A. Clives / Tamara C. Eskenazi, *Telling Queen Michal's Story. An Experiment in Comparative Interpretation*, în „Journal for the Study of the Old Testament Supplement”, 119, Sheffield, 1991.
- ✦ Ishida Tomvv, *The Royal Dynasties in Ancient Israel*, în „Bulletin für Zeitschrift die Alttestamentliche Wissenschaft”, 148, Berlin, 1977.
- ✦ Levenson Jon D. / Halpern Baruch, *The Political Import of David's Marriages*, în *Journal of Biblical Literature*, 99/1980, Chicago.
- ✦ Nihan Christophe, *Le(s) recit(s) dtr de l'instauration de la monarchie en 1 Samuel*, dans Th. Römer (éd.) *The Future of Deuteronomistic History* (Bibliotheca Ephemeridum theologica rum Lovaniensium 147), Leuven, 2000.
- ✦ Onișor Remus, *Tragedia lui Micol, fida lui Saul și soția lui David*, *Credința Ortodoxă*, 2/2000.
- ✦ Purry de Alfred, Römer Thomas et Macchi Jean-Daniel, (éd.), *Israël construit son histoire. L'historiographie deutéronomiste à la lumière des recherches recentes* (Le Monde de la Bible 34), Genève, Labor et Fides, 1996.
- ✦ Römer Thomas, Macchi Jean-Daniel et Nihan Christophe (ed.), *Introduction à l'Ancien Testament*, Genève, Labor et Fides, 2009.
- ✦ Sternberger Jean-Pierre, *Jéricho: jugement ou carnaval*, *Foi et Vie* (Cahiers biblique 31), 1992 (sept.).

- ♦ Tsevat Matitiahu, *Marriage and Monarchial Legitimacy in Ugarit and Israel*, în *Journal of Semitic Study*, 3/1958.
- ♦ Vermeylen Jacques, *La loi du plus fort. Histoire de la rédaction des récits davidiques de 1 Samuel 8 à 1 Rois 2*, *Bibliotheca Ephemeridum theologica Lovaniesium*, 154, Leuven, 2000.